

рекламні витрати, але розробка нових товарів і трансформація каналів розподілу потребують значного обсягу ресурсів.

#### **Використані джерела**

1. Балабанова Л.В. Балабаниць А.В. Маркетинговий аудит системи збуту. - К.: Професіонал 2004.
2. Близнюк О.В. Маркетинг в Україні, проблеми становлення та розвитку. - 2-ге вид., випр. і допов. -К.:ІВЦ "Політехніка" 2004- 400с.
3. Гінгстон П. Найкраща книга про збут та маркетинг. - Львів: Каравели, 2003.
4. Маркетинг [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Н. Іванечко, Т. Борисова, Ю. Процишин [та ін.] ; за ред. Н. Р. Іванечко. - Тернопіль : ЗУНУ, 2021. - 180 с., URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42757>.

Чебоненко Вадим

Західноукраїнський національний університет

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри

економіки та економічної теорії ЗУНУ Шиманська О.П.)

#### **СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЕМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ**

Сьогодні на ринку цінних паперів представлено практично усі типи цінних паперів – акції, облігації, векселі, ф'ючерси, опціони, які випускають різні емітенти: державні і муніципальні органи влади, акціонерні товариства. Одним з найважливіших напрямків роботи на ринку цінних паперів є портфельні інвестиції. Портфелі цінних паперів формують великі інвестори (банки, інвестиційні компанії) та інвестори з невеликими обсягами вкладень (юридичні та фізичні особи), які бажають розмістити свої тимчасово вільні грошові кошти в інвестиційні інструменти з метою отримання прибутку.

Вітчизняні та зарубіжні економісти виокремлюють два методи управління портфелями цінних паперів – пасивний та активний. Пасивної стратегії дотримуються менеджери, які вважають, що ринок є ефективним. Дотримуючись пасивної стратегії, формується так званий пасивний портфель, який складається з безризикових цінних паперів з метою володіння ними протягом тривалого періоду часу. Суть пасивної стратегії полягає у формуванні диверсифікованих портфелів з наперед визначеним граничним рівнем ризику і довготривалим утриманням їх у незмінному стані. Активну стратегію використовують ті менеджери, які вважають, що ринок не завжди є ефективним. Тому склад портфеля потрібно постійно переглядати, щоб регулярно отримувати високі доходи за прийнятної для інвестора рівня ризику та ліквідності у період неефективного стану ринку. Основним завданням активного управління є прогнозування розміру можливих доходів від інвестованих засобів.

У процесі управління портфелем цінних паперів одну з найважливіших ролей відіграє аналіз фондового ринку. Спостереження за поведінкою ринкових курсів, аналіз реального капіталу, вартість цінних паперів і, на цій основі, прогнозування їх вартості на майбутній період – це основи портфельного інвестування. Особливе значення в цьому процесі надається фундаментальному і технічному аналізу фондового ринку.

За характером здійснення інвестиційного процесу інвестори поділяються на агресивних, консервативних і поміркованих [1]. Агресивний інвестор схильний як до довгострокових, так і до короткострокових інвестицій, не вимагаючи високих поточних доходів у вигляді відсотків або дивідендів. Суть консервативної стратегії полягає у створенні добре диверсифікованих портфелів із заздалегідь визначеним рівнем ризику і тривалим утриманням портфеля в незмінному стані. Консервативному портфелю властивий низький оборот і незначні накладні видаткові витрати, пов'язані з управлінням. Прибутковість вкладів є основною метою багатьох банків, інвестиційних компаній, пайових фондів. Об'єктом інвестування у цьому випадку є цінні папери середньої якості; корпоративні облігації, привілейовані акції, акції монополій і великих, добре відомих компаній.

Отже, управління інвестиційним портфелем цінних паперів має на меті перерозподіл інвестицій між набором фінансових активів. Опишемо чотири схеми можливого управління портфелем цінних паперів [2].

Перша схема полягає в інвестуванні у цінні папери фіксованої суми коштів через визначені інтервали часу. Оскільки курси на фондовому ринку мають властивість постійно коливатися, то при їхньому зниженні купується більша кількість цінних паперів, а при підвищенні – менша. Використовуючи таку стратегію, інвестор отримує прибуток за рахунок приросту курсової вартості у результаті циклічних коливань курсів. Це пасивна схема управління портфелем. Однак вона дозволяє заощадити засоби на проведення фундаментального аналізу фондових цінностей.

За другою схемою, портфель поділяється на дві частини: спекулятивну і консервативну. Спекулятивна – формується з високо ризикових корпоративних цінних паперів, що обіцяють зростання курсової вартості і, відповідно, високі доходи. Консервативна буде складатися з державних цінних паперів, яким властивий незначний ступінь ризику. Спекулятивна частина портфеля постійно підтримується на одному рівні. Якщо її вартість зросте на певне значення, яке встановлює інвестор, то на отриману різницю (прибуток) купуються папери для консервативної частини. При падінні вартості спекулятивних паперів її відновлюють за рахунок реалізації паперів, які складають другу частину.

Третьою схемою управління інвестиційним портфелем також передбачений поділ портфеля на дві частини: спекулятивну і консервативну. Однак, на відміну від другої схеми, тут уже встановлюється не фіксована частка, а задається деяка пропорція, при досягненні якої здійснюються операції з відновлення початкового співвідношення між спекулятивними і консервативними частинами портфеля. Важливо відзначити, що пропорція фіксується у визначеному співвідношенні і тому дану схему іноді називають «схема фіксованої пропорції».

Четверта схема називається «схемою пропорцій, що плавають». За цією схемою інвестор встановлює взаємозалежні співвідношення для регулювання вартості спекулятивної і консервативної частини. Дана схема вимагає проведення ґрунтовного аналізу циклічних коливань курсів. Управління інвестиційним портфелем із використанням цієї схеми полягає у встановленні пропорцій, що плавають.

Перераховані вище моделі управління інвестиційним портфелем використовують операції як з акціями, так і з облігаціями, однак не завжди інвестор бажає формувати свій портфель з акцій. Це пов'язано з ризиком одержання нижчої фактичної прибутковості, в порівнянні з розрахунковою. З метою захисту від ризику й одержання стабільного доходу, а також з погляду ліквідності цінних паперів, інвестор може сформувати свій інвестиційний портфель з державних облігацій.

Завдання керівника, що відповідає за інвестиційну політику, полягає у здійсненні повного аналізу вартості ресурсів, а також виробленні механізмів оптимізації розміщення тимчасово вільних засобів для одержання максимального доходу при мінімальному зниженні ліквідності. Правильна організація управління засобами є однією з важливих складових частин процесу оптимізації як внутрішньої структури, так і діяльності підприємства загалом, особливо на тлі глобальної фінансової кризи в країні, що і обумовило необхідність розгляду цієї теми.

#### **Використані джерела**

1. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. К.: Лібра, 2017. 472 с.
2. Музиченко А.С. Інвестиційна діяльність в Україні: навч. посібник. К.: Кондор, 2018. 406 с.

Василь Шевчук, Юрій Шевчук  
західноукраїнський національний університет  
(науковий керівник: професор кафедри менеджменту,  
публічного управління та персоналу Качан Є. П.)